

CARTA DEL PAISATGE DE L'ALT EMPORDÀ

**PROPOSTA D'INDICADORS PER L'AVALUACIÓ DEL PAISATGE DE
L'ALT EMPORDÀ**

Octubre de 2009

Promou:

Amb el suport de:

Redacta:

Equip redactor:

Albert Albertí, La COPA SCCL

Josep Gordi, La COPA SCCL

Figueres, octubre de 2009

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ, 4
2. PROPOSTA D'INDICADRS, 6
3. BIBLIOGRAFIA, 11

1. INTRODUCCIÓ

Ramon Folch en el seu Diccionario de Socioecologia (Folch, 1999) diferencia entre: paràmetre, índex i indicador. El paràmetre és una dada bruta, els índexs són algoritmes que responen a un model matemàtic i l'indicador és una correlació entre dos paràmetres presos de tal manera que forneixen una informació quantitativa, capaç de tenir sentit qualitatiu. Josep Bru (Bru, 2009) ens il·lustra de que s'amaga darrera de la decisió d'escollir uns indicadors de paisatge ja que sempre és essencial entendre que els objectius que orienten l'elecció dels indicadors no surten només de la ciència, sinó també són resultat d'objectius i decisions d'índole social i política.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya porta temps treballant en quins han de ser els indicadors del Paisatge de Catalunya. A continuació relacionen la primera proposta d'aquests indicadors (Sala, 2009):

1. Transformació del paisatge
2. Diversitat paisatgística
3. Fragmentació paisatgística
4. Valor econòmic del paisatge
5. Coneixement del paisatge
6. Satisfacció paisatgística
7. Sociabilitat paisatgística
8. Paisatge i comunicació
9. Actuació pública i privada en la conservació, gestió i ordenació del paisatge
10. Aplicació dels instruments de la Llei del paisatge

L'equip que ha elaborat la Carta del Paisatge de l'Alt Empordà proposa desenvolupar 5 indicadors del paisatge per la comarca de l'Alt Empordà. Tot seguit, els presenten englobant-los dins dels indicadors del paisatge de Catalunya

1. Transformació del paisatge

Dins d'aquest apartat proposem desenvolupar tres indicadors:

A) Comprovar l'evolució del paisatge a partir de les dades del MCSC per la comarca de l'Alt Empordà. El MCSC és una cartografia temàtica d'alta resolució per als principals tipus de coberta del sòl (bosc, conreus, zones urbanes...) elaborada pel CREA que comprèn la totalitat de Catalunya. La delimitació de les àrees es fa a partir de fotointerpretació i digitalització en pantalla d'ordinador. Cal assenyalar que l'escala de treball, és a dir, la fotointerpretació, es fa a 1:5.000. Aquesta activitat està finançada pel govern de Catalunya i és de lliure accés des del web del Departament de Medi Ambient. El MCSC és de gran interès per conèixer i valorar el territori. Actualment es pot consultar la informació de la primera edició, que data del 1993, i de la segona, del 2001. Per tant, permet observar i quantificar l'evolució dels usos del sòl per al període 1993-2001.

B) Evolució del nombre d'incendis i de l'evolució de la superfície cremada. Per una comarca com l'Alt Empordà que molts dies de l'any viu sota la situació d'alt risc d'incendi, comprovar l'evolució, sobretot, de la superfície cremada, és d'un gran interès per entendre la transformació del paisatge. Aquestes dades són d'accés gratuït des del web del Departament de Medi ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.

C) Evolució dels habitatges construïts. Aquesta dada que es pot consultar al web de l'Institut d'Estadística de Catalunya també és de gran interès per copsar la dinàmica del paisatge.

2. Fragmentació paisatgística

Dins d'aquest apartat proposem crear un únic indicador

A) Estudiar l'evolució de la fragmentació del paisatge a partir de confrontar el nombre de polígons que ens apareix per cada coberta del sòl del MCSC. Actualment es pot consultar la informació de la primera edició, que data del 1993, i de la segona, del 2001. Per tant, permet observar i quantificar l'evolució de la fragmentació del paisatge per al període 1993-2001.

3. Coneixement del paisatge

Dins d'aquest apartat proposem crear un únic indicador

A) Analitzar el nombre de publicacions presents sobre el paisatge de l'Alt Empordà presents en el Catàleg col·lectiu de les universitats de Catalunya (CCUC).

2. PROPOSTA D'INDICADORS

INDICADOR 1																																																																																			
TIPOLOGIA: Transformació del paisatge																																																																																			
TITOL: Evolució del paisatge a partir dels usos del sòl																																																																																			
OBJECTIU: Conèixer i caracteritzar la dinàmica del paisatge entre els anys 1993 i 2000.																																																																																			
DESCRIPCIÓ: A partir de les dues series (1993 i 2000) del mapa de cobertes i usos del sòl de Catalunya elaborat pel CREAF analitzar l'evolució de cada una de les cobertes i usos del sòl.																																																																																			
METODOLOGIA: A partir del software GvSIG s'ha calculat la superfície en hectàrees per cada una de les cobertes del sòl. En el cas de la seria que correspon a l'any 2000 s'han reclassificat les diferents categories de cobertes perquè aquestes siguin iguals que les es van establir per l'any 1993.																																																																																			
RESULTAT:																																																																																			
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">1993</th><th colspan="2">2000</th></tr> <tr> <th>COBERTES</th><th>SUP (Ha)</th><th>COBERTES</th><th>SUP (Ha)</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>Aigües continentals</td><td>766,54</td><td>Aigües continentals</td><td>772,21</td></tr> <tr><td>Boscors clars (no de ribera)</td><td>838,35</td><td>Boscors clars (no de ribera)</td><td>1230,49</td></tr> <tr><td>Boscors de ribera</td><td>1372,62</td><td>Boscors de ribera</td><td>1007,24</td></tr> <tr><td>Boscors densos (no de ribera)</td><td>47323,49</td><td>Boscors densos (no de ribera)</td><td>47739,71</td></tr> <tr><td>Conreus</td><td>47092</td><td>Conreus</td><td>43696,00</td></tr> <tr><td>Matollars</td><td>27081,02</td><td>Matollars</td><td>29009,07</td></tr> <tr><td>Plantacions de plàtans</td><td>63,60</td><td>Plantacions de plàtans</td><td>90,02</td></tr> <tr><td>Plantacions de pollancre</td><td>511,38</td><td>Plantacions de pollancre</td><td>506,35</td></tr> <tr><td>Platges</td><td>112,64</td><td>Platges</td><td>112,19</td></tr> <tr><td>Prats i herbassars</td><td>2667,05</td><td>Prats i herbassars</td><td>3120,47</td></tr> <tr><td>Roquissars</td><td>1584,20</td><td>Roquissars</td><td>784,62</td></tr> <tr><td>Tarteres</td><td>89,24</td><td>Tarteres</td><td>39,13</td></tr> <tr><td>Vegetació d'aiguamolls</td><td>996,87</td><td>Vegetació d'aiguamolls</td><td>869,11</td></tr> <tr><td>Vies de comunicació</td><td>898,77</td><td>Vies de comunicació</td><td>788,86</td></tr> <tr><td>Zones d'extracció minera</td><td>280,11</td><td>Zones d'extracció minera</td><td>220,53</td></tr> <tr><td>Zones esportives i lúdiques</td><td>286,41</td><td>Zones esportives i lúdiques</td><td>386,08</td></tr> <tr><td>Zones nues</td><td>821,65</td><td>Zones nues</td><td>586,71</td></tr> <tr><td>Zones urbanitzades</td><td>3572,10</td><td>Zones urbanitzades</td><td>4466,35</td></tr> </tbody> </table>				1993		2000		COBERTES	SUP (Ha)	COBERTES	SUP (Ha)	Aigües continentals	766,54	Aigües continentals	772,21	Boscors clars (no de ribera)	838,35	Boscors clars (no de ribera)	1230,49	Boscors de ribera	1372,62	Boscors de ribera	1007,24	Boscors densos (no de ribera)	47323,49	Boscors densos (no de ribera)	47739,71	Conreus	47092	Conreus	43696,00	Matollars	27081,02	Matollars	29009,07	Plantacions de plàtans	63,60	Plantacions de plàtans	90,02	Plantacions de pollancre	511,38	Plantacions de pollancre	506,35	Platges	112,64	Platges	112,19	Prats i herbassars	2667,05	Prats i herbassars	3120,47	Roquissars	1584,20	Roquissars	784,62	Tarteres	89,24	Tarteres	39,13	Vegetació d'aiguamolls	996,87	Vegetació d'aiguamolls	869,11	Vies de comunicació	898,77	Vies de comunicació	788,86	Zones d'extracció minera	280,11	Zones d'extracció minera	220,53	Zones esportives i lúdiques	286,41	Zones esportives i lúdiques	386,08	Zones nues	821,65	Zones nues	586,71	Zones urbanitzades	3572,10	Zones urbanitzades	4466,35
1993		2000																																																																																	
COBERTES	SUP (Ha)	COBERTES	SUP (Ha)																																																																																
Aigües continentals	766,54	Aigües continentals	772,21																																																																																
Boscors clars (no de ribera)	838,35	Boscors clars (no de ribera)	1230,49																																																																																
Boscors de ribera	1372,62	Boscors de ribera	1007,24																																																																																
Boscors densos (no de ribera)	47323,49	Boscors densos (no de ribera)	47739,71																																																																																
Conreus	47092	Conreus	43696,00																																																																																
Matollars	27081,02	Matollars	29009,07																																																																																
Plantacions de plàtans	63,60	Plantacions de plàtans	90,02																																																																																
Plantacions de pollancre	511,38	Plantacions de pollancre	506,35																																																																																
Platges	112,64	Platges	112,19																																																																																
Prats i herbassars	2667,05	Prats i herbassars	3120,47																																																																																
Roquissars	1584,20	Roquissars	784,62																																																																																
Tarteres	89,24	Tarteres	39,13																																																																																
Vegetació d'aiguamolls	996,87	Vegetació d'aiguamolls	869,11																																																																																
Vies de comunicació	898,77	Vies de comunicació	788,86																																																																																
Zones d'extracció minera	280,11	Zones d'extracció minera	220,53																																																																																
Zones esportives i lúdiques	286,41	Zones esportives i lúdiques	386,08																																																																																
Zones nues	821,65	Zones nues	586,71																																																																																
Zones urbanitzades	3572,10	Zones urbanitzades	4466,35																																																																																

INDICADOR 2			
TIPOLOGIA: Fragmentació paisatgística			
TITOL: Evolució de la fragmentació del paisatge			
OBJECTIU: Conèixer i caracteritzar l'evolució, entre els anys 1993 i 2000, de la fragmentació del paisatge			
DESCRIPCIÓ: Determinar el nombre de polígons que conformen cada una de les cobertes del sòl establertes en el mapa d'usos i cobertes del sòl elaborat el CREAM dels anys 1993 i 2000.			
METODOLOGIA: A partir del software GvSIG s'ha calculat el nombre de polígons que conforma cada una de les cobertes del sòl per l'any 1993 i 2000. En el cas de la sèrie que correspon a l'any 2000 s'han reclassificat les diferents categories de cobertes perquè aquestes siguin iguals que les es van establir per l'any 1993.			
RESULTAT:			
1993		2000	
COBERTES	NÚM.POL	COBERTES	NÚM.POL
Aigües continentals	253	Aigües continentals	369
Boscors clars (no de ribera)	841	Boscors clars (no de ribera)	2518
Boscors de ribera	569	Boscors de ribera	868
Boscors densos (no de ribera)	4135	Boscors densos (no de ribera)	5923
Conreus	3374	Conreus	9575
Matollars	6284	Matollars	10439
Plantacions de plàtans	48	Plantacions de plàtans	115
Plantacions de pollancre	206	Plantacions de pollancre	313
Platges	56	Platges	91
Prats i herbassars	2417	Prats i herbassars	5283
Roquissars	5272	Roquissars	2799
Tarteres	367	Tarteres	258
Vegetació d'aiguamolls	102	Vegetació d'aiguamolls	80
Vies de comunicació	144	Vies de comunicació	327
Zones d'extracció minera	145	Zones d'extracció minera	122
Zones esportives i lúdiques	67	Zones esportives i lúdiques	258
Zones nues	1864	Zones nues	1637
Zones urbanitzades	1184	Zones urbanitzades	4265

INDICADOR 3		
TIPOLOGIA: Transformació paisatgística		
TITOL: Evolució del nombre d'incendis i de la superfície cremada		
OBJECTIU: Caracteritzar la dinàmica del paisatge		
DESCRIPCIÓ: Determinar el nombre d'incendis i la superfície cremada a la comarca entre els anys 1986 i 2008.		
METODOLOGIA: Consultar les series estadístiques del DMAiH comarcals entre els anys 1986 i 2008 sobre el nombre d'incendis i la superfície cremada.		
RESULTAT:		
ANY	NÚM INCENDIS	SUP (HA FORESTALS)
1986	43	22215,9
1987	10	33,7
1988	70	1073,32
1989	39	329,74
1990	18	21,02
1991	35	199,9
1992	10	4,24
1993	38	1672,59
1994	57	487
1995	35	283,3
1996	55	84,27
1997	33	12,49
1998	67	73,13
1999	50	203,82
2000	60	5988,55
2001	36	1618,35
2002	25	48,46
2003	41	173,41
2004	38	43,58
2005	34	17,48
2006	58	951,26
2007	42	19,46
2008	39	13,68

INDICADOR 4	
TIPOLOGIA: Transformació paisatgística	
TITOL: Evolució del nombre d'habitatges	
OBJECTIU: Conèixer l'evolució del paisatge urbà	
DESCRIPCIÓ: Determinar el nombre d'habitatges a la comarca a partir de l'estadística present al IDESCAT entre els anys 1991 i 2001.	
METODOLOGIA: Consultar les series estadístiques del IDESCAT corresponents als anys 1991 i 2001 sobre el nombre d'habitatges presents a la comarca. S'ha entès habitatge com el recinte estructuralment separat i independent que, per la forma en què va ser construït, reconstruït, transformat o adaptat, pot ser o és efectivament i realment habitat per persones.	
RESULTAT:	
1991	86.321
2001	97.534

INDICADOR 5	
TIPOLOGIA: Coneixement del paisatge	
TITOL: Publicacions presents sobre el paisatge de l'Alt Empordà	
OBJECTIU: Determinar el grau de coneixement del paisatge de l'Alt Empordà mitjançant el nombre de publicacions presents	
DESCRIPCIÓ: Determinar el nombre de publicacions presents sobre paisatge de l'Alt Empordà presents en el Catàleg col·lectiu de les universitats de Catalunya (CCUC)	
METODOLOGIA: Consultar en el Catàleg col·lectiu de les universitats de Catalunya (CCUC) entrant els mots "paisatge Alt Empordà" com a paraules clau en el cercador .	
RESULTAT:	
2008	17

BIBLIOGRAFIA

- BRU, Josepa (2009). "Què són i que pretenen els indicadors? Dins NOGUÉ, J. et al: Indicadors de paisatge. Reptes i perspectives. Colec. Plecs de Paisatge: Eines 1. Olot: Observatori del Paisatge de Catalunya.
- FOLCH, Ramon (1999). Diccionario de socioecologia. Barcelona: Planeta
- SALA , Pere (2009). "Els indicadors de paisatge de Catalunya" dins NOGUÉ, J. et al: Indicadors de paisatge. Reptes i perspectives. Colec. Plecs de Paisatge: Eines 1. Olot: Observatori del Paisatge de Catalunya.